

Sprawa C-504/21

Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem

Data wpływu:

17 sierpień 2021 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Verwaltungsgericht Stade (Niemcy)

Data wystąpienia z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

17 sierpień 2021 r.

Wnioskodawcy:

wnioskodawczyni 1

wnioskodawca 2

wnioskodawca 3

wnioskodawca 4

wnioskodawca 5

Strona przeciwna:

Bundesrepublik Deutschland (Republika Federalna Niemiec)

Przedmiot postępowania głównego

Rozporządzenie (EU) nr 604/2013 – Ustanowienie kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca – Wniosek o przejęcie – Odpowiedź odmowna – Środek zaskarżenia osób, których dotyczy odmowa

Przedmiot i podstawa prawna odesłania prejudycjalnego

Wykładnia prawa Unii, art. 267 TFUE

Pytania prejudycjalne

a. Dochodzenie praw na drodze sądowej

1. Czy art. 27 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (zwanego dalej „rozporządzeniem Dublin III”), ewentualnie w związku z art. 47, art. 51 ust. 1 karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą praw podstawowych”), jednakże z uwzględnieniem przepisów dyrektywy Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin, należy interpretować w ten sposób, że państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, jest zobowiązane do zapewnienia wnioskodawcom – w szczególności dzieciom – przebywającym we wnioskującym państwie członkowskim i żądającym przekazania na podstawie art. 8, 9 lub 10 rozporządzenia Dublin III, lub członkom ich rodziny w państwie członkowskim, do którego skierowano wniosek w rozumieniu art. 8, 9, lub 10 rozporządzenia Dublin III, skutecznego środka prawnego przed sądem w państwie członkowskim, do którego skierowano wniosek, przeciwko decyzji odmownej tego państwa?

2. W razie udzielenia na pytanie a.1. odpowiedzi przeczącej:

Czy w takim przypadku przedstawione powyżej prawo do skutecznego środka prawnego wynika w braku dostatecznej regulacji w rozporządzeniu Dublin III bezpośrednio z art. 47 karty praw podstawowych, ewentualnie w związku z art. 7, 9 i 33 tej karty (zob. wyroki Trybunału: z dnia 7 czerwca 2016 r., C-63/15, Mehrdad Ghezlbash, pkt 51–52; z dnia 26 lipca 2017 r., C-670/16, Tsegezab Mengesteab, pkt 58)?

3. W razie udzielenia na pytanie a.1. lub pytanie a.2. odpowiedzi twierdzącej:

Czy art. 47 karty praw podstawowych, ewentualnie w związku z zasadą lojalnej współpracy, (zob. wyrok Trybunału z dnia 13 listopada 2018 r., C-47/17 i C-48/17, [ECLI:EU:C:2018:900]), należy interpretować w ten sposób, że państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, jest zobowiązane do poinformowania

wnoszącego państwa członkowskiego o środka prawnym wniesionym przez wnioskodawców przeciwko odmowie przyjęcia wniosku, oraz że wnoszące państwo członkowskie jest zobowiązane do niepodejmowania decyzji co do istoty w sprawie wniosku o udzielenie azylu złożonego przez wnioskodawców do chwili negatywnego zakończenia postępowania w sprawie środka prawnego?

4. W razie udzielenia na pytanie a.1. lub pytanie a.2. odpowiedzi twierdzącej:

Czy art. 47 karty praw podstawowych, ewentualnie z uwzględnieniem kryteriów znajdujących wyraz w motywie 5 rozporządzenia Dublin III, należy interpretować w takim przypadku jak niniejszy w ten sposób, że zobowiązuje on sądy państwa członkowskiego, do którego skierowano wniosek, do zagwarantowania ochrony prawnej z zastosowaniem trybu pilnego? Czy sądom państwa członkowskiego, do którego skierowano wniosek, są wyznaczone czasowe wymogi dla podjęcia rozstrzygnięcia w przedmiocie środka prawnego?

b. Przejście odpowiedzialności

1. Czy art. 21 ust. 1 akapit trzeci rozporządzenia Dublin III w związku z art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1560/2003 zmienionego rozporządzeniem (EU) nr 118/2014 (rozporządzeniem wykonawczym) – zasadniczo – powoduje niepodlegające zaskarżeniu przejście odpowiedzialności na wnoszące państwo członkowskie, jeżeli państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, we właściwym terminie odrzuci zarówno pierwotny wniosek, jak i wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy (zob. wyrok Trybunału z dnia 13 listopada 2018 r., C-47/17 i C-48/17, pkt 80)?
2. W razie udzielenia na pytanie b.1 odpowiedzi twierdzącej:

Czy jest tak również w przypadku, gdy decyzje odmowne państwa członkowskiego, do którego skierowano wniosek, są sprzeczne z prawem?

3. W razie udzielenia na pytanie b.2 odpowiedzi przeczącej:

Czy osoba ubiegająca się o azyl może powołać się we wnoszącym państwie członkowskim wobec państwa, do którego skierowano wniosek, na sprzeczne z prawem przejście odpowiedzialności z powodu nieposzanowania kryteriów odpowiedzialności dotyczących łączenia rodzin (art. 8–11, 16, 17 ust. 2 rozporządzenia Dublin III)?

c. Kolejny wniosek

1. Czy art. 7 ust. 2 i art. 20 ust. 1 rozporządzenia Dublin III należy interpretować w ten sposób, że przepisy te nie wyłączają zastosowania przepisów rozdziału III oraz przeprowadzenia postępowania w sprawie przejścia zgodnie z rozdziałem VI sekcja II rozporządzenia Dublin III w przypadkach, w których wnioskodawcy złożyli już we wnioskującym państwie członkowskim wniosek o udzielenie azylu i wniosek ten został pierwotnie odrzucony przez wnioskujące państwo członkowskie jako niedopuszczalny na podstawie art. 33 ust. 2 lit. c) w związku z art. 38 dyrektywy 2013/32/UE, jednak w międzyczasie – na przykład w następstwie faktycznego odstąpienia od „Deklaracji UE-Turcja z dnia 18 marca 2016 r. (zob. EN P-000604/2021, Answer given by Ms Johansson on behalf of the European Commission z dnia 1 czerwca 2021 r.) – we wnioskującym państwie członkowskim jest prowadzone dopuszczalne postępowanie w sprawie kolejnego wniosku?

2. W razie udzielenia na pytanie c.1. odpowiedzi przeczącej:

Czy art. 7 ust. 2 i art. 20 ust. 1 rozporządzenia Dublin III w przypadku opisanym w pytaniu c.1. należy interpretować w ten sposób, że nie wyłączają one zastosowania przepisów rozdziału III oraz przeprowadzenia postępowania w sprawie przejścia zgodnie z rozdziałem VI sekcja II rozporządzenia Dublin III w przypadkach związanych z zastosowaniem kryteriów odpowiedzialności dotyczących łączenia rodzin (art. 8–11, 16 rozporządzenia Dublin III)?

3. Czy art. 17 ust. 2 rozporządzenia Dublin III ma wciąż zastosowanie, jeśli wnioskodawcy złożyli już we wnioskującym państwie członkowskim wniosek o udzielenie azylu i wniosek ten został pierwotnie odrzucony przez wnioskujące państwo członkowskie jako niedopuszczalny na podstawie art. 33 ust. 2 lit. c) w związku z art. 38 dyrektywy 2013/32/UE, jednak w międzyczasie – na przykład w następstwie faktycznego odstąpienia od „Deklaracji UE-Turcja z dnia 18 marca 2016 r.” (zob. EN P-000604/2021, Answer given by Ms Johansson on behalf of the European Commission z dnia 1 czerwca 2021 r.) – we wnioskującym państwie członkowskim jest prowadzone dopuszczalne postępowanie w sprawie kolejnego wniosku?

4. W razie udzielenia na pytanie c.3. odpowiedzi twierdzącej:

Czy art. 17 ust. 2 rozporządzenia Dublin III przyznaje osobom ubiegającym się o azyl prawo podmiotowe, którego można dochodzić w państwie, do którego skierowano wniosek? Czy istnieją w tym względzie wynikające z prawa Unii wymogi w zakresie wykonywania przez władze krajowe uprawnień dyskrecjonalnych, na przykład wymóg poszanowania jedności rodziny, dobra dziecka, czy też kwestia ta podlega wyłącznie prawu krajowemu?

- d. Prawa podmiotowe członka rodziny przebywającego w państwie członkowskim, do którego skierowano wniosek

Czy również członkowi rodziny przebywającemu już w państwie członkowskim, do którego skierowano wniosek, przysługuje prawo, którego można dochodzić na drodze sądowej, do domagania się przestrzegania art. 8 i nast. rozporządzenia Dublin III i związanych z tym przepisów dotyczących przekazania (art. 18, 29 i nast. rozporządzenia Dublin III; ewentualnie w związku z motywami 13, 14 i 15 rozporządzenia Dublin III w związku z art. 47 karty praw podstawowych) lub art. 17 ust. 2 rozporządzenia Dublin III?

Powołane przepisy prawa Unii

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności art. 7, 9, 33, 47 i 51

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (wersja przekształcona) (Dz.U. 2013, L 180, s. 31), w szczególności art. 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 18, 20, 21, 27, 29, 30, 31, 32 i 33

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej 2013/32/EU (Dz.U. 2013, L 180, s. 60), w szczególności art. 33 i 38

Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1560/2003 z dnia 2 września 2003 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003 ustanawiającego kryteria i mechanizmy określania państwa członkowskiego właściwego dla rozpatrywania wniosku o azyl, złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego (Dz.U. 2003, L 222, s. 3) zmienione rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 118/2014 z dnia 30 stycznia 2014 r. (Dz.U. 2014, L 39, s. 1, w szczególności art. 5

Dyrektywa Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin (Dz.U. 2003, L 251, s. 12)

Powołane przepisy prawa krajowego

Verwaltungsgerichtsordnung (ustawa w sprawie postępowania przed sądami administracyjnymi, zwana dalej „VwGO”) w brzmieniu obwieszczenia z dnia

19 marca 1991 r. (BGBl. I, s. 686), zmieniona ostatnio na mocy art. 3a ustawy z dnia 16 lipca 2021 r. (BGBl. I, s. 3026), w szczególności § 123

Asylgesetz (ustawa w sprawie azylu, zwana dalej „AsylG”) w brzmieniu obwieszczenia z dnia 2 września 2008 r., (BGBl. I, s. 1798), zmieniona ostatnio na mocy art. 9 ustawy z dnia 9 lipca 2021 r. (BGBl. I, s. 2467), w szczególności § 80

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i przebiegu postępowania

- 1 Wnioskodawcy są obywatelami syryjskimi. Wnioskodawcy 1 i 5 są małżeństwem. Wnioskodawcy 2, 3 i 4 są małoletnimi dziećmi tej pary małżeńskiej.
- 2 W dniu 20 października 2015 r. wnioskodawca 5 przyjechał do Republiki Federalnej Niemiec, gdzie w dniu 11 października 2016 r. został mu przyznany status ochrony uzupełniającej.
- 3 Wnioskodawcy 1, 2, 3 i 4 przez dłuższy czas przebywali w Libanie. W dniu 4 czerwca 2019 r. przyjechali przez Turcję do Republiki Greckiej (wyspa Kos). W dniu 26 lutego 2020 r. złożyli tam wniosek o udzielenie azylu. Wniosek ten został odrzucony jako niedopuszczalny na podstawie art. 38 ust. 1 dyrektywy 2013/32. W dniu 8 lutego 2021 r. wnioskodawcy 1, 2, 3 i 4 złożyli następny wniosek o udzielenie azylu, który najwyraźniej jest traktowany przez władze greckie jako niedopuszczalny kolejny wniosek.
- 4 W dniu 6 maja 2021 r. Republika Grecka zwróciła się do Republiki Federalnej Niemiec na podstawie art. 9 rozporządzenia nr 604/2013 z wnioskiem o przejęcie wnioskodawców 1, 2, 3 i 4. Pismem z dnia 12 maja 2021 r. Republika Federalna Niemiec odrzuciła ten wniosek, podnosząc w uzasadnieniu, że przed złożeniem kolejnego wniosku została wydana decyzja w sprawie pierwszego wniosku o udzielenie azylu złożonego przez wnioskodawców 1, 2, 3 i 4.
- 5 Pismem z dnia 18 maja 2021 r. Republika Grecka wystąpiła o ponownego rozpatrzenie jej wniosku. Podniosła, że ani dyrektywa 2011/95, ani prawo greckie nie dokonują rozróżnienia między pierwszym i kolejnym wnioskiem. Jej zdaniem nadal znajdują zastosowanie zasady dublińskie, wobec czego Republika Federalna Niemiec jest zobowiązana do przejęcia wnioskodawców 1, 2, 3 i 4 zgodnie z art. 9 lub art. 17 ust. 2 rozporządzenia nr 604/2013.
- 6 Pismem z dnia 20 maja 2021 r. Republika Federalna Niemiec ponownie odrzuciła wniosek Republiki Greckiej o przejęcie.
- 7 W dniu 7 lipca 2021 r. wnioskodawcy wnieśli do sądu odsyłającego wniosek w trybie pilnym.

Główne argumenty stron postępowania głównego

- 8 Wnioskodawcy żądają uwzględnienia przez Republikę Federalną Niemiec wniosku Republiki Greckiej o przejęcie i stwierdzenia swojej odpowiedzialności za rozpatrzenie wniosku o udzielenie azylu złożonego przez wnioskodawców 1, 2, 3 i 4. Twierdzą oni, że ze względów skutecznej ochrony prawnej (art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej) konieczne jest szybkie rozstrzygnięcie.
- 9 Republika Federalna Niemiec podnosi, że pierwszy wniosek o udzielenie azylu złożony przez wnioskodawców 1, 2, 3 i 4 został już odrzucony w Grecji. Łączenie rodzin na podstawie rozporządzenia nr 604/2013 jest więc wyłączone. Właściwe przepisy nie mają zastosowania zgodnie ze swoim brzmieniem po zakończeniu pierwszego postępowania.

Zwięzłe przedstawienie uzasadnienia odesłania prejudycjalnego

Dopuszczalność środka zaskarżenia

- 10 Sąd odsyłający przyjmuje, że środek zaskarżenia wniesiony przez wnioskodawców przeciwko odmownym odpowiedziom Republiki Federalnej Niemiec nie jest dopuszczalny.
- 11 Rozporządzenie nr 604/2013 wyraźnie przewiduje jedynie środek zaskarżenia przeciwko decyzji o przekazaniu (art. 27). Ustawodawcy Unii było w pełni wiadome, że nie jest uregulowane, czy klauzula humanitarna może być stosowana do wniosku osoby ubiegającej się o udzielenie azylu (zob. sprawozdanie Komisji do Parlamentu i Rady z dnia 6 czerwca 2007 r. z oceny systemu dublińskiego, KOM [2007] 299 wersja ostateczna, pkt 2.3.1, pod tytułem „Jednolite stosowanie”).
- 12 Prawdą jest, że rozporządzenie nr 604/2013 może przyznawać osobie, która wystąpiła o udzielenie ochrony międzynarodowej, prawo do powołania się w postępowaniu sądowym na przestrzeganie przepisów rozporządzenia (zob. podobnie wyroki: Trybunału Sprawiedliwości: z dnia 26 lipca 2017 r., Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, pkt 62; i z dnia 25 października 2017 r., Shiri, C-201/16, ECLI:EU:C:2017: 805, pkt 44).
- 13 Sąd odsyłający uważa jednak, że takie prawo nie przysługuje na podstawie rozporządzenia nr 604/2013, przynajmniej w przypadkach takich jak będący przedmiotem postępowania głównego.
- 14 Łączenie rodzin dochodzone w ramach środka zaskarżenia jest materialnie uregulowane nie w rozporządzeniu nr 604/2013, lecz w dyrektywie 2003/86, która również zobowiązuje państwa członkowskie do wprowadzenia odpowiednich środków prawnych (art. 18). Poprzez to zapewnione jest udzielenie skutecznej ochrony prawnej przed sądem w interesie dobra dziecka i rodziny.

- 15 Inny wniosek byłby również nie do pogodzenia z celem rozporządzenia nr 604/2013 polegającym na „umożliwi[eniu] szybkie[go] ustalenia] odpowiedzialnego państwa członkowskiego, tak by zagwarantować skuteczny dostęp do procedur udzielania ochrony międzynarodowej i [niezagrożeniu] celowi, jakim jest szybkie rozpatrywanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej” (5 motyw).

Pilny charakter

- 16 Zagadnienia prawne będące przedmiotem pytań prejudycjalnych nie są oceniane w państwach członkowskich w sposób jednolity (zob. np. The Migration Law Clinic of the VU Amsterdam, An Individual Legal Remedy against the Refusal of a Take Charge Request under the Dublin III Regulation, September 2020, sekcja 6, i przywołane tam orzecznictwo), zwłaszcza że są one rozstrzygane z reguły w trybie pilnym w drodze decyzji niepodlegających zaskarżeniu.
- 17 W samej Republice Federalnej Niemiec mogą one dotyczyć wielu przypadków (informacje uzupełniające do statystyki azylowej za rok 2020 r. i pierwszy kwartał 2021 r. – główne zagadnienia dotyczące procedury Dublin, Niemiecki Bundestag, druk 19/30849).
- 18 W celu zapewnienia jednolitej wykładni i stosowania oraz *effet utile* prawa Unii konieczne jest w związku z tym rozstrzygnięcie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w szczególności mając na uwadze fundamentalne znaczenie prawa do skutecznego środka prawnego dla porządku prawnego Unii i fundamentalne znaczenie rozporządzenia nr 604/2013 dla funkcjonowania Wspólnego Europejskiego Systemu Azylowego.
- 19 Szybkie rozstrzygnięcie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest konieczne, ponieważ w razie zwykłego toku postępowania spór główny mógłby zostać zakończony w ramach decyzji podjętej przed zakończeniem tego postępowania, na przykład poprzez decyzję tymczasową władz greckich w sprawie wniosków azylowych wnioskodawców 1, 2, 3 i 4, lub poprzez nieuregulowane wtórne przemieszczanie się.
- 20 Wnioskodawcy 1, 2, 3 i 4 żyją obecnie w ciężkich warunkach bytowania w obozie dla uchodźców na wyspie Kos. Zgodnie z prawem greckim ich pobyt jest ograniczony do wyspy Kos.